

One of the main tasks of specialized music education institutions is to introduce children to the art of music, understand the main styles and genres of musical works, comprehend their content, and learn the basics of music theory. Teenagers are, as a rule, high school students who already have a certain system of performance skills, which allows the teacher to put forward specific professional requirements for the educational process: to stimulate the accumulation of musical and artistic information, ensure the diversity of the stylistic palette of the pedagogical repertoire, and subordinate technical capabilities to the artistic content in the process of its execution. The improvement of performing skills is facilitated by conditioning the content of musical and performing activities to the peculiarities of the adolescent's individuality, a creative approach to the organization of training, and the mutual correspondence of technical and general artistic development.

Learning to play the violin is one of the forms of art education, so the article examines the main theoretical positions that enable a teenager to learn the instrument more effectively, which means strengthening their confidence in their own abilities and better revealing their musical talents. The physical and psychological features of adolescence (the transition to formal thinking, the desire to focus on an ideal, the search for appropriate models in the social environment, in literature, music, cinema, etc.) form the basis for determining the main principles of training a teenage violinist along with the well-known regularities of the educational process: the acmeological direction of training (which presupposes actualizing the student's desire for the highest results in their performance development); informativeness of training (ensuring the expansion of musical horizons and professional awareness of performing actions); and the system and sequence of training (which presupposes the optimal organization of training activities).

Key words: learning to play the violin, teaching teenagers, acmeological orientation, informative learning.

УДК 37.018.1(477-65-21)"18/19"

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.06>

Васютинська Є. А.

РОЗВИТОК ОСВІТИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН НА ЄЛИСАВЕТГРАДСЬКІЙ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

У статті здійснено історіографічний аналіз досліджень, у яких розкриваються історія становлення та розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття. Виокремлені ключові аспекти вивчення проблем у сучасній теорії наукового знання. Встановлено, що на сучасному етапі значно зріс інтерес науковців як до освіти національних меншин загалом, так і до особливостей розвитку окремих навчальних закладів для національних меншин на Єлисаветградщині. Науковці прагнуть більш об'єктивно оцінити здобутки у сфері освіти національних меншин в краї, що пов'язано з відкритістю архівів і доступністю нових джерел. Виявлено, що вагому цінність для розуміння специфіки регіональних ознак освіти національних меншин досліджуваного періоду мають дисертаційні та монографічні дослідження, які стали основним інформативним джерелом реконструкції історіографічного процесу з нагромадження наукових знань щодо історії становлення та розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині в означений період. Нечисленні наукові дослідження сучасних учених (О. Акімкіна, О. Філоненко, М. Литвиненко, С. Якименко та ін.), у яких розкрито зміст, методи і форми організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах Єлисаветградщини для національних меншин засвідчують, що вони вирізнялися серед інших освітніх закладів краю оригінальними підходами до організації навчально-виховного процесу, прекрасним підбором висококваліфікованих педагогів та класних наставників, користувалися певною свободою творчості при виборі методів та прийомів навчання та виховання. Встановлено, що цілісна історія розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття ще належно не висвітлена в історіографії. Подальшого розвитку набули аналіз і систематизація досліджень з даної проблеми.

Ключові слова: історіографія, педагогічні дослідження, Єлисаветградщина, національні меншини, навчальні заклади.

Сьогодні значно актуалізується ідея полікультурності й полікультурної освіти, сутність якої полягає у формуванні людини, здатної до ефективної життєдіяльності в багатонаціональному і полікультурному середовищі, з розвиненим почуттям розуміння й поваги інших культур, умінням жити в мирі й злагоді з людьми різних національностей, рас, вірувань. Ці обставини спонукають до опрацювання матеріалів з історії шкільництва в цілому по Україні і, зокрема, в окремих її регіонах, серед яких чільне місце у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття посідала Єлисаветградщина, яка відома своєрідними культурними та освітніми традиціями, які обумовили формування досить яскравої педагогічної самобутності, яка проявилася в специфічності системи освіти, оригінальності педагогічних пошуків, зокрема в напрямку створення та функціонування навчально-освітніх закладів для національних меншин [7, с. 374].

Заслужують на увагу дослідження таких науковців: О. Аніщенко, Л. Кобилянська, Н. Рудницька, Н. Сейко, В. Тадіян, В. Ханенко та ін., в яких автори досліджують питання організації освіти національних меншин. У своїх працях вони приділяли багато уваги становленню та розвитку початкових та середніх загальноосвітніх закладів для національних меншин.

Історія розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині, представлена невеликою кількістю наукових розвідок. Окремим аспектам розвитку освіти національних меншин на теренах краю присвячено

праці вчених О. Акімкіна, О. Боська, М. Литвиненко, О. Філоненко, С. Якименко та ін. В історико-педагогічній науці відсутні роботи, які б комплексно досліджували процес становлення й розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині у другій половині XIX – на початку XX століття.

Мета статті – здійснити історіографічний аналіз досліджень, які стосуються розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині у другій половині XIX – на початку XX століття; виокремити ключові аспекти вивчення проблем у сучасній теорії наукового знання.

У розмаїтті досліджуваних етнопроблем особливого значення набуває питання функціонування системи освіти для національних меншин. Незважаючи на значну кількість досліджень, ця проблема і досі залишається недостатньо вивченою. Загалом, шкільна національна освіта у дослідженнях сучасних учених характеризується двома тенденціями: перша – вивчення школи на західноукраїнських землях, як, наприклад, Н. Сейко «Педагогічні та етносоціальні засади розвитку польського шкільництва на Волині – Житомирщині у 1905–1938 рр.» [5], В. Ханенко «Проблема гуманізації виховання у контексті розвитку польської педагогіки міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.)» [9]; друга – дослідження проблем етнонаціональної освіти на Буковині і в Бессарабії, як – Л. Кобилянська «Становлення і розвиток Українських народних шкіл на Буковині (70-ті рр. XVIII – початок XX століття)» [3]; В. Тадія «Розвиток початкової освіти в Бессарабії (1918–1944 рр.)» [6] та ін.

Із сучасних досліджень знаковою працею, що безпосередньо торкається історії єврейської освіти, стала дисертація Н. Рудницької «Становлення і розвиток освіти євреїв на Волині у XIX на початку XX ст.» [4]. У ній на прикладі такого регіону як Волинь, котрий входив до зони осілости, науково обґрунтовано процес становлення і розвитку освіти євреїв у XIX – поч. XX століття. Висвітлено соціально-економічні, політичні й правові умови розвитку освіти, розкрито стан початкової, середньої та вищої освіти, підкреслено, що єврейська освіта в умовах Російської імперії існувала за рахунок громадської ініціативи та підтримки.

Окремі фактологічні дані та статистичні свідчення про професійну освіту серед євреїв – жінок містить дослідження О. Аніщенко «Розвиток професійної освіти жінок в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)» [2], захищене у 1999 р., в якому розкрито витоки та традиції професійної освіти серед єврейського населення України.

Аналіз літературних та документальних джерел дає підставу стверджувати, що в історико-педагогічній науці ще й досі не здійснено комплексного дослідження проблем освіти національних меншин України.

Зауважимо, що на сучасному етапі значно зріс інтерес науковців як до освіти національних меншин загалом, так і до особливостей розвитку окремих навчальних закладів для національних меншин на Єлисаветградщині. Науковці прагнуть більш об'єктивно оцінити здобутки у сфері розвитку освіти національних меншин в краї, що пов'язано з відкритістю архівів і доступністю нових джерел.

Очевидно, що сучасний рівень розвитку методології історичної та педагогічної наук дозволив сучасним дослідникам більш повно і якісно представити досвід, накопичений впродовж певного періоду.

Вагому цінності для розуміння специфіки регіональних ознак освіти національних меншин досліджуваного періоду мають дисертаційні та монографічні дослідження, які стали основним інформативним джерелом реконструкції історіографічного процесу з нагромадження наукових знань щодо історії становлення та розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині в означений період.

У монографії С. Якименко, О. Литвиненко О. М. «Жіноча середня освіта в Херсонській губернії (кінець XIX – початок XX століття)» [10] (2011) акцентується увага, що у другій половині XIX ст. на початку XX ст. на Єлисаветградщині функціонувала розгалужена система шкіл для єврейського населення. Таке формування та функціонування різних форм недержавної освіти було своєрідним засобом не тільки збереження єврейської традиції, а й національної самоідентифікації [10, с. 78].

Загальну характеристику розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині в досліджуваній період подано у докторській дисертації О. Філоненко «Освіта Кіровоградщини (Єлисаветградщини) в наукових рефлексіях українських учених (друга половина XIX – XX століття)» (2018) [8]. Автор зауважує, що у другій половині XIX ст. на Єлисаветградщині функціонувала розгалужена система шкіл для національних меншин. Так, казенне єврейське училище першого розряду відкрилося у 1851 р. Училище складалося з двох класів, де вивчалися Закон Божий (талмуд), російська, німецька, єврейська мови, арифметика. Наприкінці XIX ст. в місті виникло друге казенне єврейське училище. Талмуд-тору першого ступеня було засновано у вересні 1858 р. Вона теж налічувала два класи й передбачала вивчення дисципліни, що і казенне єврейське училище. При школі також діяв підготовчий клас для дітей віком 4–6 років. 1880 р. при талмуд-торі відкрилися ремісничі відділення. Школа розміщувалася у дворі місцевої синагоги й надавала початкову освіту сиротам і дітям бідних родин передмість Балки, Кушівки, Пермського. Заклад мав неабияку популярність серед населення. Також у Єлисаветграді діяли 20 нижчих хедерів, де основна увага приділялася буквальному вивченню талмуда, а в другоступеневих додатково засвоювалися російська мова та арифметика. Наступну групу освітніх осередків міста, де єврейські діти могли здобути елементарні знання, склали молитовні школи, котрих 1894 р. налічувалося 11 [8, с. 120].

Філоненко О. В., Акімкін О. М. Розвиток приватної освіти на Єлисаветградщині (друга половина XIX – початок XX століття). В історії розвитку освіти єврейського населення Єлисаветградщини на початку XX ст.

вагома роль належала громадськості міста, приватній ініціативі щодо відкриття навчальних закладів приватного спрямування [6, с. 120].

У дисертації О. Акімкіна «Розвиток приватної освіти на Єлисаветградщині (друга половина XIX – початок XX століття)» (2020) [1] звертається увага, що в історії розвитку освіти національних меншин Єлисаветградщини означеного періоду вагома роль належала громадськості міста, приватній ініціативі щодо відкриття навчальних закладів приватного спрямування [1, с. 114]. У дисертації виявлено, що у цей період у краї сформувалася розгалужена динамічна система чоловічої середньої освіти для національних меншин. Основне завдання змісту діяльності чоловічих загальноосвітніх навчальних закладів для національних меншин полягало в тому, щоб підготувати своїх вихованців до життя, тобто привчити їх до самостійної інтелектуальної праці, розвинувши й укріпивши в них прагнення до постійного самовдосконалення.

Аналіз навчальних планів і програм загальноосвітніх чоловічих навчальних закладів – Єлисаветградської чоловічої класичної гімназії М. Крижановського (1907), Єлисаветградської єврейської чоловічої гімназії Шалити і Волови (1916) свідчить про те, що їх зміст у цілому відповідав програмам Міністерства народної освіти, однак необхідно відзначити активність громадської ініціативи щодо його доповнення розвиваючим, гуманітарним та практичним напрямками.

З'ясовано, що ці приватні освітні інституції користувалися популярністю серед населення. Вони приваблювали учнів ефективною організацією навчально-виховного процесу, що забезпечувала якісну освіту: з гімназій вийшло чимало дітей, нагороджених медалями, значна кількість випускників вступила до вищих навчальних закладів. Незважаючи на те, що в цих установах панувала сувора дисципліна, беззаперечний авторитет викладача і класного наставника, освітній процес будувався на взаємному довірі і повазі до особистості. Одним із педагогічних впливів на вихованців був приклад учителів та вихователів у ставленні до своїх професійних обов'язків.

Досліджено, що під час вивчення всіх предметів активно використовувалися словесні методи навчання, ілюстрація, демонстрація та метод вправ. Навчально-виховний процес у гімназіях базувався на чіткому дотриманні правил поведінки педагогів та учнів, які регламентували поведінку гімназистів.

Досвід діяльності приватних чоловічих загальноосвітніх навчальних закладів для національних меншин регіону показує приклади залучення до розв'язання освітніх проблем не лише органів місцевого самоврядування, а й широких кіл громадськості, зокрема батьків учнів через участь у батьківських комітетах.

На основі аналізу особливостей навчально-виховного процесу в жіночих приватних навчальних закладах для національних меншин – Єлисаветградській приватній жіночій гімназії М. Гослен (1906), Єлисаветградському єврейському приватному жіночому училищі (1915) – встановлено, що провідною ознакою формування системи приватної жіночої освіти на Єлисаветградщині була її соціально-педагогічна значущість, яка характеризувалася співвідношенням педагогічних цілей з методами, внутрішнім розпорядком, змістом і управлінням навчальним процесом у жіночих приватних інституціях.

Приватні жіночі загальноосвітні навчальні заклади для національних меншин ставили своїм завданням дати дівчатам загальну і спеціальну освіту. Отримання середньої освіти в закладах поєднувалось із вивченням спеціальних навчальних предметів, що давало змогу ученицям по закінченню 8 педагогічного класу отримати свідоцтва домашніх наставниць та вчительок та сприяло вирішенню питання забезпечення вчительськими кадрами регіону.

Визначено, що навчальний процес у всіх жіночих школах приватного характеру був тісно пов'язаний із виховним та ґрунтувався на нормах християнської моралі. У закладах систематично влаштовувалися виховні позакласні та позашкільні заходи морально-естетичного та загальнокультурного спрямування. Існував чіткий контроль за поведінкою учениць в навчальному закладі та за його межами.

У системі педагогічних методів виховання в жіночих навчальних закладах велику роль відігравали заохочення і нагороди за відмінні успіхи у навчанні та поведінку учениць.

Встановлено, що педагоги жіночих приватних інституцій реалізовували і розвивали ідеї гуманістичного педагогічного процесу стосовно змінних освітніх потреб. Ця тенденція відображалася у змінні характеру контролю і оцінювання учениць. Так, екзамени не були основним критерієм успішності, при переведенні гімназисток з одного класу в інший. Замість іспитів використовувались такі методи перевірки та оцінки знань учениць, при яких річна оцінка з кожного предмету була б дійсним показником засвоєння знань. Випускні іспити теж скасовувалися, однак, якщо учениці бажали виправити свої оцінки з будь-якого предмету, то дозволялося скласти їх у присутності депутатів від навчального округу [1, с. 115–116].

У статейній публікації О. Філоненко «Організація освіти національних меншин у центральному регіоні України в кінці XIX – початку XX ст.» (2013) [7] звертається увага, що становлення та розвиток освіти для національних меншин в регіоні супроводжувався значними труднощами, як організаційними, так і матеріально-технічними, проте втілення її в життя дало неабиякі результати завдяки створенню різних типів народних шкіл для етнічних груп переважно за приватною ініціативи [7, с. 375].

Висновки. Історіографічний огляд досліджуваної проблеми дозволив встановити, що цілісна історія розвитку освіти національних меншин на Єлисаветградщині у другій половині XIX – на початку XX століття ще належно не висвітлена в історіографії. На сучасному етапі значно зріс інтерес науковців як до освіти національних меншин загалом, так і до особливостей розвитку окремих навчальних закладів

для національних меншин на Єлисаветградщині. Науковці прагнуть більш об'єктивно оцінити здобутки у сфері розвитку освіти національних меншин в краї, що пов'язано з відкритістю архівів і доступністю нових джерел. Дослідження минулого вітчизняної освіти надає можливість глибше вивчити наявний історичний досвід організації освіти національних меншин, передбачити основні тенденції її розвитку у майбутньому, вивчення процесу такого розвитку в даний період збагатить сучасну науку знаннями про механізми модернізації освіти для національних меншин, вплив регіональних чинників на її ефективність.

Використана література:

1. Акімкін О. М. Розвиток приватної освіти на Єлисаветградщині (друга половина XIX – початок XX століття): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. К., 2020. 244 с.
2. Аніщенко О. В. Розвиток професійної освіти жінок в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. К., 2000. 277 с.
3. Кобилянська Л. І. Становлення і розвиток Українських народних шкіл на Буковині (70-ті рр. XVIII – початок XX ст.): автореф. дис. канд. іст. наук: 07.00.01. Івано-Франківськ, 1999. 17 с.
4. Рудницька Н. В. Становлення і розвиток системи освіти євреїв на Волині у XIX – на початку XX століття: дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01. К., 2002. 261 с.
5. Сейко Н. А. Педагогічні та етносоціальні засади розвитку польського шкільництва на Волині – Житомирщині у 1905-1938 рр.: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. К., 1999. 167 с.
6. Тадіян В. В. Розвиток початкової освіти в Бессарабії (1918-1944рр.). К., 1999. 203 с.
7. Філоненко О. В. Організація освіти національних меншин у центральному регіоні України в кінці XIX – початку XX ст. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. Вип. 122. С. 374–382.
8. Філоненко О. В. Освіта Кіровоградщини (Єлисаветградщини) в наукових рефлексіях українських учених (друга половина XIX – XX століття): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Умань, 2018. 537 с.
9. Ханенко В. С. Проблема гуманізації виховання у контексті розвитку польської педагогіки міжвоєнного періоду (1918-1939рр.). Луганськ, 1997. 165 с.
10. Якименко С. І., Литвиненко О. М. Жіноча середня освіта в Херсонській губернії (кінець XIX – початок XX століття): монографія. К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. 208 с.

References:

1. Akimkin O. M. Rozvytok pryvatnoyi osvity na Yelysavethradshchyni (druha polovyna XIX – pochatok XX stolittya) [Development of private education in Yelisavetgrad region (second half of the 19th – beginning of the 20th century)]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. K., 2020. 244 s. [in Ukrainian]
2. Anishchenko O. V. Rozvytok profesysynoyi osvity zhynok v Ukrayini (druha polovyna XIX – pochatok XX st.) [Development of professional education of women in Ukraine (second half of the 19th–beginning of the 20th century)]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. K., 2000. 277 s. [in Ukrainian]
3. Kobylyans'ka L. I. Stanovlennya i rozvytok Ukrayins'kykh narodnykh shkil na Bukovyni (70-ti rr. XVIII – pochatok XX st.) [Formation and development of Ukrainian folk schools in Bukovina (70s of the XVIIIth – beginning of the XXth century)]: avtoref. dys. kand. ist. nauk: 07.00.01. Ivano-Frankivs'k, 1999. 17 s. [in Ukrainian]
4. Rudnyts'ka N. V. Stanovlennya i rozvytok systemy osvity yevreyiv na Volyni u XIX – na pochatku XX stolittya [Formation and development of the Jewish education system in Volyn in the 19th – early 20th centuries]: dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01. K., 2002. 261 s. [in Ukrainian]
5. Seyko N. A. Pedagogichni ta etnosotsial'ni zasady rozvytku pol's'koho shkil'nytstva na Volyni – Zhytomyrshchyni u 1905-1938 rr. [Pedagogical and ethno-social foundations of the development of Polish schooling in Volhynia - Zhytomyr Oblast in 1905-1938]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. K., 1999. 167 s. [in Ukrainian]
6. Tadiyan V. V. Rozvytok pochatkovoyi osvity v Bessarabiyi (1918-1944rr.) [Development of primary education in Bessarabia (1918-1944)]. K., 1999. 203 s.
7. Filonenko O. V. Orhanizatsiya osvity natsional'nykh menshyn u tsentral'nomu rehioni Ukrayiny v kintsi XIX – pochatku XX st. [Organization of education of national minorities in the central region of Ukraine at the end of the 19th – beginning of the 20th century]. Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky. Kirovohrad: RVV KDPU im. V. Vynnychenka. 2013. Vyp. 122. S. 374–382. [in Ukrainian]
8. Filonenko O. V. Osvita Kirovohradshchyny (Yelysavethradshchyny) v naukovykh refleksiyakh ukrayins'kykh uchenykh (druha polovyna XIX – XX stolittya)» [The development of private education in the Yelisavetgrad region (second half of the 19th – beginning of the 20th century)]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. Uman', 2018. 537 s. [in Ukrainian]
9. Khanenko V. S. Problema humanizatsiyi vykhovannya u konteksti rozvytku pol's'koyi pedahohiky mizhvoyennoho periodu (1918-1939rr.) [The problem of humanizing education in the context of the development of Polish pedagogy in the interwar period (1918-1939).] Luhansk, 1997. 165 p. Luhans'k, 1997. 165 s. [in Ukrainian]
10. Yakymenko S. I., Lytvynenko O. M. Zhinocha serednya osvita v Khersons'kiy huberniyi (kinets' XIX – pochatok XX stolittya) [Female secondary education in the Kherson province (end of the 19th – beginning of the 20th century)]: monohrafiya. K.: Vydavnychyy Dim «Slovo». 2011. 208 s. [in Ukrainian]

Vasiutynska Ye. The development of education of national minorities Yelisavetgrad region in the second half of the 19th – at the beginning of the 20th century: historiographical analysis of the problem

The article carries out a historiographical analysis of studies that reveal the history of the formation and development of the education of national minorities in the Yelisavetgrad region in the second half of the 19th and early 20th centuries. The key aspects of the study of problems in the modern theory of scientific knowledge are highlighted. It has been established that at the present stage, the interest of scientists has significantly increased both in the education of national minorities in general, and in the specifics of the development of individual educational institutions for national minorities in the Yelisavetgrad region.

Scientists strive to more objectively assess achievements in the field of education of national minorities in the region, which is connected with the openness of archives and the availability of new sources. It was found that dissertations and monographic studies, which became the main informative source for the reconstruction of the historiographical process of accumulating scientific knowledge about the history of the formation and development of the education of national minorities in the Yelisavetgrad region in the specified period, are of great value for understanding the specifics of the regional features of the education of national minorities in the studied period.

The few scientific studies of modern scientists (O. Akimkina, O. Filonenko, M. Lytvynenko, S. Yakymenko etc.), in which the content, methods and forms of organization of the educational process in Yelisavetgrad region educational institutions for national minorities are revealed, testify that they stood out among other educational institutions of the region with original approaches to the organization of the educational process, an excellent selection of highly qualified teachers and class mentors, enjoyed a certain freedom of creativity when choosing methods and methods of education and upbringing. It was established that the integral history of the development of education of national minorities on Yelisavetgrad region in the second half of the 19th – at the beginning of the 20th century has not yet been properly covered in historiography. The analysis and systematization of research on this problem gained further development.

Key words: historiography, pedagogical research, Yelisavetgrad region, national minorities, educational institutions.

УДК 37.014.3-051(477):001.895

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.07>

Гончарук О. В.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Інноваційні процеси в освіті вимагають висококваліфікованих фахівців, здатних бути активними учасниками педагогічного процесу, успішно виконувати трудові функції, забезпечуючи безперервний професійний розвиток і продукуючи педагогічні інновації. Звідси очевидно є актуальність проблеми пошуку змісту, форм і методів підготовки вчителів початкових класів до інноваційної діяльності в умовах нової української школи.

Метою статті є обґрунтування теоретичної та методичної складових формування інноваційної компетентності майбутніх учителів початкових класів. **Методи** дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація.

Компетентність у статті тлумачиться як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність людини успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Інноваційну компетентність вчителя визначено як здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати інновації у професійній діяльності та застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Компонентами інноваційної компетентності майбутнього вчителя початкових класів є: потреба і особиста переконаність у необхідності застосуванні інноватики та інноваційних технологій для підвищення якості освітнього процесу; поінформованість про інноваційні педагогічні технології, володіння їх змістом та методами запровадження; комплекс особистісних характеристик майбутнього педагога: креативність, активність, нестандартність мислення, потреба в пізнанні нового, прагнення до самовдосконалення, педагогічний пошук тощо.

Наголошено, що процес формування інноваційної компетентності майбутнього педагога є неперервним. Готовність і здатність застосовувати інновації у навчально-виховному процесі базуються на основі знань, умінь та навичок реалізації освітнього процесу, творчих характеристиках особистості, потребі майбутнього педагога в інноваційному підході та нестандартних способах вирішення педагогічних задач та навчальних ситуацій.

Доведено, що дієвим у формуванні інноваційної компетентності є вивчення здобувачами освіти освітнього компонента «Практикум інформаційно-цифрової та інноваційної компетентності вчителя НУШ».

Подальші перспективи дослідження вбачаємо в розробленні діагностичного інструментарію для контролю та самоконтролю вивчення рівнів сформованості інноваційної компетентності майбутніх учителів НУШ в закладах вищої освіти.

Ключові слова: педагогічна інноватика, компетентність, інноваційна компетентність, нова українська школа, здобувач вищої освіти.

Динамічний розвиток суспільства, з одного боку обумовлюється, а з другого – обумовлює якісні зміни системи освіти. Розвиток економіки, виробничих та інтелектуальних технологій неможливий без високо освічених, творчих особистостей, які формуються в закладах освіти різних рівнів. У зв'язку з цим в Україні реалізується реформа «Нова українська школа». Вона орієнтована на виховання інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення і дотримується прав людини. Замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть компетентностей, які є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особистості успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Тобто формується